

UMUT
VAKFI
1993
UMUT
FOUNDATION

UMUT VAKFI
28 EYLÜL 2013
BİREYSEL SİLAHSIZLANMA GÜNÜ
19.GELENEKSEL ÖDÜLLÜ YARIŞMA
"Şiddetin Şakası Yok!"
Sıfır Şiddet: Yaşama Hak Tanıyın
Barışçıl bir yaşam, barışçıl bir dünya için öykü yarışması

BASILMAYA DEĞER

SEDA SAYĞIN

UMUDUN DENİZİ

Yalnız bir adamım ben. Babamı, ölümün ne demek olduğunu bilmediğim zamanlarda kaybettim. Annem de hayata atılmaya başladığım ilk günlerde uçmayı öğrendiğimi düşünüp yuvada tek başına bırakmıştı beni. Ya psikolojisi babamla beraber çökmüş ya da yaşadığım acının beni yeterince büyüttüğünü sanmıştı sanırım. Suçlayamadım. Fakat korkuyordum, çaresizlikten ve yalnızlıktan usanmış; tek başınlığımla savaşıyordum. Hep böyle devam edemezdi, etmemeliydi. Yalnızlık Allah'a mahsusa bunu yıkmanın bir yolunu bulmalıydım. Sahip olduğum dört duvarımın beni boğmasını izlemeyi bırakmalıydım. Sevdiğim kadınlar oldu ama hiçbiri bir yuva kurmayı düşünmedi benimle, onları hiç aldatmadığımdan olsa gerek. Hâlbuki sevmenin en güzel halini de bilirdim.

İşimin getirdiği zorunlu alışkanlıkla bu sabah da erken uyandım. Sabah sigaramı ve kahvemi içip işe gitmek için hazırlandım. Dışarıdan bakılınca herkes gibi benimde rutin bir hayatım vardı, en aksiyonlu hayat bile rutindir zaten, rutinlik kafada bozulur, düşüncede bozulur.

Fikirlerimin "U" dönüşü yapacağı günün bugünlerde geleceğinin farkında değildim. Hangimiz neyin farkında ki? Neyin ne zaman olacağını, başımıza neler geleceğini hiç bilemeyiz. Hayat bizimle oynamaya devam ederken yaşayanın biz olduğunu zannederiz. Her şey döner, bize düşen bir ucundan tutunup savrulmaktır.

Tanınmış bir reklam ajansında çalışıyorum. Bu mesleği seçtiğimden beri insanlar nasıl cezbedilir, neye inanırlar, neye kanarlar onu öğreniyorum, öğretiyorum. İşimi sevip sevmediği hiç düşünmedim, bununla yüzleşmekten korktum. Neden seçtin diyenlere verecek bir cevabım yok, ben de bilmiyordum. Hayatta karşılaştıkça cevabı yıllar sonra kendimde buldum. Buradaki her şey oynansa ve bizi gerçekliklerine inandırmaya çalışıyorlarsa çorbada birazda benim tuzum olsun istedim. Kandırılmışlığımıza bahane arıyordum ama nefesim yalnızlık koktukça kendi sahnemden de dışarı atılıyordum. Basit bir meslek seçimi bile hayatımda karmaşaya neden oluyordu.

Hayatımın bu rutin de dönüp durduğu günlerden biriydi işte o günde. Kandilli iskelesine inmiş, sigaramı içiyordum. Bana burada sigara içtiren şey günlerdir dikkatimi çeken bir teyze ya da abla (kader ona ne gibi şeyler yaşattı, vasfını ne koydu çok sonradan öğrenecektim.) herkes telaşlı telaşlı işe giderken hep aynı bankta oturup örgü örüyordu. Sanki yaşamın akışını o başlatmış izlemek için de kenara çekilmişti. Her gün aynı şeyi yapıyordu. Bir rutinliğin bu kadar dikkatimi çekeceğini düşünmemiştim. Yanına gidip konuşmak istiyordum ama bu saatte burada ne yapıyorsunuz diyecek cesareti kendimde bulamıyordum. Sanki onun hayatı bundan ibaretti ve birinin aklında bir anıyla daha yer etmesine izin vermeyecekmiş gibi duruyordu. Kimseyle ilgilenmiyor, yaptığı işle sanki hayatına yeniden can veriyormuş gibi uğraşıyordu. Bu kez niyetliydim, onunla konuşacaktım bir işaret, bir cesaret bekliyordum.

Sigaramı denize atıp yanına doğru yürümeye başladığımda göz göze geldik. Çaresizlikten doğan bir öfke vardı sanki gözlerinde: “Oğlum!” dedi. Annemden sonra bir yabancıya bana oğlum demesi bir garip hissettirdi:

-Sigaramı denize atmıyaydın ya. Herkes nefesini bizim kadar rahat alamıyor.

-Özür dilerim. Sizin kadar denize aşına değilim. Bir daha olmaz.

Aslında bu kadar düşüncesiz biri değildim. Neden böyle yaptım bilmiyorum. Çok garipti, ne demek istemişti anlayamadım. Sigaramı denize atmamla nefes alışverişin ne gibi bir bağlantısı olabilirdi ki? Bu durum beni daha da meraklandırıyor, bu kadına karşı biraz daha ilgi duymama neden oluyordu. Beni bu durumdan kurtaracak bir şey aradım. Neyse ki telefonun icadı hikâyemize yetişmişti. Arayan ajanstan Serdar’dı:

-Efendim Serdar?

-Günaydın Yiğit abi, acilen ajansa gelmen lazım. Mithson şirketinden aradılar. Bizim patron bunlarla anlaşmış. Seni hemen ofisinde bekliyor.

-On dakikalık bir işim var, halledip geleceğim.

-Ya abi koskoca Mithson diyorum işim var diyorsun hadi.

Dedi, kapattım. Ören Bayan’ın kırgınlığı da bir daha ki cesaretime kadar geçer diye umuyordum.

Vapura doğru koşmaya başladım. Şirkete gittiğimde patron paranın kokusunu almıştı. Telaşla sigarasını içerken hareketlerinde bu işten iyi para geleceğini anlayabiliyordum. Ve tabii ki içeri girer girmez klasik patron nutuğu atmaya başladı. Yok diğer ajanslara kaptırmamız lazımmış, titiz çalışılması gerekiyormuş, bu iş çok önemliymiş, çok iyi para veriyormuşmuş... Dosyayı alıp odama geçtim. Tanıtımını yapacağımız adamlar yurtdışında adı geçen bir şirketin sahibiydi. Bu reklam sayesinde Amerika ve Orta Doğu’da isimlerini daha güzel duyuracaklarını düşünüyorlardı. Özellikle yurtdışından gelip bizi seçmeleri çok büyük bir iş olduğunu yeteri kadar açıklıyordu. Ancak incelediğimde aklımda hiçbir fikir uyanmamıştı. Bir silah reklamı nasıl hazırlanabilirdi ki? Kötülerin dili nedir, çaresizlere çare nasıl pazarlanır bilemiyordum. Beynimin sol lobunda reklam işi, sağ lobunda Ören Bayan vardı. Hangisine daha çok önem vermem gerektiği ikisi arasında dönüp duruyordu. Bana işimde bu kadar çok güvenilmesi, camiada lafi geçen insanlardan olmam, bu işi kabul etmememi imkânsızlaştırıyordu. Beklenti yüksek oluyordu ve bu sizin yaptığınız işin altında biraz daha ezilmenize neden oluyordu. İnsanlar, garip varlıklar överken yerebildikleri gibi güvenirken özgüveninizi de çalabiliyorlardı.

Oluşturmaya çalıştığım reklam sloganıyla vapuruma yarım saat kala soluğu iskelede aldım. Ören Bayan yine aynı yerinde duruyordu. Nedense beni hiç şaşırtmazdı. Sanki artık o oraya gelip aynı bankta örgü örmese, dünyanın herhangi bir yerinde bir şeyler noksan olacakmış gibi hissediyordum. İşine yine keyifle sarılmış, örgüsü üzerinde çalışmaya devam ediyordu. Kıyamet de kopsa bu sabah konuşacaktım. Neden diye soracaktım, hayatımda hiçbir şeyin nedenini bulamamış olsam da. İşimde daha verimli olmam için, işimi biraz ertelemem gerekiyordu; telefonumu bu kez kapattım. Neden bu kadar çok önemsedim bu olayı bilmiyorum ama anlara değer veren biriydim. Ve bu kadında bir değil birçok anıya layık olduğunu biliyordum. Yanına yaklaştım. Çatallanan bir sesle konuşmaya başladım:

-Günaydın teyzeciğim, vapurumu sizin yanınızda bekleyebilir miyim?

-Tabii oğlum.

-Dün ki tatsız anıyı aklınızdan silmemiz mümkün müdür?

-Hatırlatacak bir şey daha yapmazsan tabii evladım.

-Bana oğlum evladım gibi hitaplarda bulunmanız beni biraz cesaretlendirmiş olacak ki, haddimi aşmayacaksam size bir şey sormak istiyorum. Her sabah sizi burada görüyorum. Herkes telaşla bir şeylere koşarken siz burada öyle sükûnet içinde oturuyorsunuz ki insanın dikkatini çekmemesi mümkün değil. Merakımı mazur görün ama neden?

-Bak delikanlı, her sabah ikimizde burada bulunuyoruz. İkimizde denize bakıp bir şeyler düşünüyoruz. İkimizde kaybettiklerimizi yad edip neden diye sorguluyoruz. Ama ikimizin de yolları farklı, kaderleri, kaybettikleri farklı. Aslında anlatmam yersiz olur ama ben dört senedir buradayım. Buralara yeni fidanlar dikildi, yeni banklar kuruldu, binlerce insan gelip geçti de, herkes kendi derdinin büyüklüğüne o kadar inanmış ki, bir tanesi bile böyle senin gibi yanıma oturup benim derdimi merak etmedi. Gelmeseler de olur artık. Buralar benim evim gibi. Her halini bilirim bu sahil kenarının; yazını, kışını, baharını... Cıvıl cıvıl olduğu zamanları, hüznle düşen yapraklarını, denizin o deli dalgalarını; hepsini öğretti bu sahil bana. Ne bir arkadaşına ne bir eş dosta ihtiyaç bıraktı. İnsan boşluğunu insanla doldurur derler. Yalan! Biraz daha rahat nefes alabiliyorsam ben bu şehirde hepsi bu deniz sayesinde, biraz daha umutluysam geleceğe dair burada bir görevim olduğunu bilmem sayesinde. Belki söylediklerim anlamsız geliyor sana evladım ama kimse benim kadar sahiplenip bu gözle bakamaz bu dalgalara.

-Dört senedir buraya gelenlerin haline mi üzülsem, onlardan olmadığımı mı sevinsem bilmiyorum.

-Bir şey değişmedikten sonra bilsen ne olur bilmesen ne olur evladım. Alışmak gerekiyor bazen hayatın bize sunduklarına. Elden bir şey gelmeyince ne yapabiliriz ki. Bak benim halime koskoca dört sene, yedim yuttum ben bu denizi. Ayrılamadım, bırakıp gidemedim hiçbir yere. Senin gibi kimler gelip geçti bu kaldırımlardan, kimler bu denize iç geçirerek baktı. Hiçbiri benim kadar sahibi olmadı. Zaman geçtikçe bende yalnızlığımı bir nefes buldum bu dalgalarda. İki oğlum vardı...

Bundan sonra söylediklerini direkt kendi ağzından aktarmak isterdim ama bir anne olmadan bir anne gibi hissedilmez hiçbir şey. Ben size boş bir lakırdıymış gibi anlatırım. Onun gibi iç çekip, onun gibi dalıp gidemem denize.

İki oğlu varmış Canan Teyze'nin. Eşini yıllar önce kanser hastalığından kaybetmiş. Oğullarını tek başına kıt kanaat büyütmeye çalışmış. Büyük oğlu Tevfik babasının ölümüyle lise ikinci sınıfta okulu bırakıp annesine yardım etmek için bir bisikletçinin yanına çırak olarak girmiş. Ali zeki, çalışkan bir çocukmuş. Annesi ve abisi okuması için elinden gelen her şeyi yapmış. Ama çocuk bu istekleri bitmez tabi. Bir gün abisinin çalıştığı dükkândaki petrol mavisini bisiklete göz koymuş. Çocuk tabi anlatamazsın varı-yoğu. Tevfik ilkokuldaki arkadaşı Hamdi'den, Ali'ye bisiklet alabilmek için borç almış fakat daha sonra Ali'nin okul masrafları derken Hamdi'ye olan borcunu toparlayamamış. Tevfik'in izinli olduğu bir gün ailecek bu parka gelmişler. O gün Kandilli her zaman olduğu gibi kalabalık değilmiş. Balık tutanlar bile gelmemiş. Ali parkta oynasın, hep birlikte güzel bir gün geçirelim istemişler ancak gidişat hiç de öyle olmamış. O çok sevdikleri sahil kenarı bu ufak ailenin sonunu hazırlamış. Yanlarına hırsla koşup yaklaşan Hamdi'yi görmüşler. Gelir gelmez Tevfik'e bağıırıp üstüne yürümeye başlamış. Canan Teyze ayırmak istese de başaramamış. Tevfik borcunu ödeyeceğim, sakın ol, kaçmıyorum dese de bir türlü Hamdi'yi yatıştıramamış. Aralarındaki gerginlik artıp birbirlerini hırpalamaya başladıkları sırada Hamdi babasının emanetini çıkarıp sinirle üstüne yürümeye devam etmiş. Sonunda o silah iki kez patlamış. Deniz kenarında kurşun yiyen o beden, o abi, o baba, o ev reisi sallanarak azgın sulara bırakmış cansız bedenini. Üzerindeki yükü artık o değil dalgalar taşıyor ve aynı dalgalar kardeşi Ali'ye de kucak açıyormuş. Abisinin o şekilde düşüşünü gören Ali peşinden koşup yakalamak istemiş o saf yüreğiyle ama başaramamış. Canan Teyze ne yapacağını bilemez halde kalmış ortada. Canından iki parçası suların içinde kaybolup gidiyormuş. Ali'yi bulmuşlar ama Tevfik'in cesetini bulup çıkaramamışlar.

Tüylerim diken diken olmuştu. Ne demeliyim bilmiyordum. Hayat en acımasız oyunlarını henüz bana oynamamıştı demek. Ben yaşadığım acıların büyük olduğunu sanıp kendi denizimde kendimi boğarken, bazıları gerçek denize sevdiklerini vermiş hiç bilememişim. Hala bazı sorularına cevap bulamamıştım. Çekiniyordum. Canan Teyze'yi daha fazla üzmem istemiyordum ancak sormazsam da olmayacaktı biliyordum. Dayanamadım:

- Çok üzücü bir olay gerçekten. İnsanların söyleyecek bir şey bulamadıkları bu anlar için henüz bir kelime bulunamadı. Suskunluk en anlayışlı durum olacak farkındayım fakat hala anlayamıyorum Canan Teyze, oğlunu ziyarete buraya geliyorsun peki neden her gün örgü örüyorsun?

-Tevfik'im bu olay yaşanmadan bir gün önce bana: "Anneciğim, iş yerinde başım çok üşüyor. Sana zahmet bir şapka örer misin o güzel ellerinle." Demişti. O gün burada Ali abisiyle parkta oyalanırken bende oğlumun şapkasını örüyordum. O gün bugündür de örerim. Örer denize atarım. Ana yüreği bu, oğlumun başı üşüyor. Üşümesin diye örüyorum, sonra da Ali'nin mezarına gidip artık abisinin üşümediğini rahat uyuması gerektiği söylüyorum.

Dedi, daha fazla gözyaşlarımı tutamadım. Hiçbir şey söylemeden Canan Teyze'ye sarıldım. Ağlaştık ve yine hiç konuşmadan oradan uzaklaştım. Bu nasıl bir kaderdi? Nasıl bir ana? Nasıl bir acı? Üç kuruşluk bisiklet parası, bir kaza kurşunu, cahil bir serseri bu kadının hayatını nasıl böyle yıkabilmişti. Farklı bir yol olamaz mıydı? O kurşunsuz da işler yürüyemez miydi? Biz fark etmeden neler oluyordu hayatta. Kimler neler yaşıyordu, acı kaç çeşitti hepsini o gün daha iyi anladım. Ajansa gittiğimde, değil Mithson şirketini onlara dair en ufak bir şey bile duymak istemiyordum. Belki suçlu onlar değildi, belki yanlış yapıyordum ama bu hikâyeyi duyduktan sonra göz göre göre bu işe devam edemezdim. Bu ilanları hazırlayıp insanları biraz daha silaha şiddete çağıramazdım. Patronun odasına girdim. Bu işi yapamayacağımı benden başka birisine vermesini söyledim. Onun diliyle en sağlam para kapısını reddettim. Küplere bindi, sinirden kıpkırmızı oldu, bu işi yapmazsam beni kovacağını söyledi. Annemler adımı neden Yiğit koymuştu o gün onu da anladım. İstifa mektubumu hazırlayıp patronun masasına bıraktım. Canan Teyze'nin bana hazırladığı o yeni dünyaya doğru sağlam adımlarla ilerledim.